

פתח דבר

בתודה ושבח להשי"ת, הננו בזה להוציא לאור חלק נוסף של סדרת הספרים 'אוצר חסידי חב"ד', הכולל בתוכו מאסף של כלל חסידי חב"ד ליובאוויטש, בצורה מסודרת ומתומצת.

כרך הראשון של 'אוצר חסידי חב"ד' כלל בתוכו את חסידי כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע בעל התניא וה'שולחן ערוך', וכרך זה כולל בתוכו את חסידי כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע. למותר לציין חשיבותו של מפעל גדול ונכבד זה, להנציח לדורות את חייהם ופעולותיהם של אנשים גדולים אלה, שהיו ענקי רוח בכל המובנים, גדולים בתורה, בנגלה ובנסתר, ועובדי ה' באמת ובמסירות נפש, תוך כדי היותם קשורים בכל נפשם ונשמתם אל רבותינו הקדושים, נשיאי חב"ד, וכשהם שואבים מלוא חפניים של תורה וקדושה מבארות "מים חיים" שלהם.

יש בדבר גם משום הצבת נר זכרון לאישים גדולים אלה, וגם משום הדרכה והוראה בעבודת ה' לקוראים, לאמר: כזה ראו - עמודי אור ואש, ולכו בעקבותיהם וקדשו את עצמכם ואת חייכם בקדושת התורה והעבודה. בטוחני שכל הקורא את תולדות חייהם ופעלם של חסידים ראשונים, יתעורר ברגשי קודש של התלהבות "מתי יגיעו מעשי למעשיהם".

כבר עמדו רבותינו הקדושים בשיחותיהם, על חשיבותם הגדולה של סיפורי החסידים וידיעת אישי החסידות. מוסכם ומקובל על כל ההולכים לאור תורת הבעש"ט הק', מייסד החסידות, ותלמידיו הקדושים ותלמידי תלמידיו, כי אין ערוך למעלות ולסגולות הטמונות בסיפורי החסידים, ובעיקר גדולה תרומתם לתועלת הרוחנית של האדם.

משום כך התעוררתי לגשת למלאכה גדולה זו של איסוף וליקוט ועיבוד תולדותיהם של גדולי חסידי חב"ד שבכל הדורות. טורח מרובה היה כרוך באיסוף הפרטים, ממקורות רבים ומגוונים, מהם שהם שמועות החתומות בספרים ומפוזרים במאספים

שאינן יד כל אדם מצויה בהם, ומתוך כל אלו אספתי וסידרתי את הדברים למען ירוץ בהם הקורא.

*

זכיתי אשר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, עודד אותי לערוך את סדרת הספרים 'אוצר חסידי חב"ד', ובו קיצור תולדות דברי ימי חייהם ותיאור השפעתם.

הרבי אף הורה פעם למזכירו, הרה"ח ר' יהודה לייב גרונר ע"ה, לטלפן אלי ולהתעניין אצלי, מדוע לא נדפס עדיין הספר. הרב גרונר ציין באוזני, כי החומר הראשוני ששיגרתי אל הרבי, מונח תדיר על שולחנו הקדוש - זה למעלה משנתיים!

כחלק מפרויקט זה של 'אוצר חסידי חב"ד', הודפסו הספרים 'תולדות יצחק אייזיק', 'תולדות ברוך מרדכי' ו'תולדות ר' שמואל מונקעס', והרבי בירך אותי שאזכה לברך על המוגמר (הובא בספר 'תולדות יצחק אייזיק', עמ' 12):

"מפורסם דברי מורי וחמי אדמו"ר בחשיבות רשימת זכרונות כנ"ל ותועלת הפצתם וכו', ומעשה רב - שרואים זה בפועל. ויהי רצון שיברך בקרוב על המוגמר וסמוך לזה יבשר טוב אודות התועלת שכבר התחילו וכו' אזכיר על הציון ויבשר טוב"

ובכוחו הגדול ניגשתי אל עבודת הקודש, ות"ל הנני מברך בע"ה על המוגמר, בהגישו את הכרך הראשון של סדרת הספרים 'אוצר חסידי חב"ד', לפני קהל הקוראים, בצפייה ובתפילה שיתקבלו הדברים, ויביאו את התועלת הדרושה.

כאן אולי ההזדמנות לבקש מכל היודע או ששמע פרטים על גדולי חסידי חב"ד בכל הדורות, להואיל לשלוח לי חומר מתאים להיכלל במסגרת מפעל ההנצחה המתוכנן. תודתי, ובוודאי גם תודות הקוראים, נתונה להם מראש.

ב'נספח' בפני עצמו הובאו סיפורים ומאורעות הקשורים בהסתלקותו של כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע. סיפורים ומעשיות אלו נלקטו ממקורות שונים, נערכו ועובדו בשילוב מילות קישור לפי סדר הזמנים, למען נוחיות הקורא. בנוסף לכך, הובא גם הספד שנשא הגאון רבי אברהם אבלי ז"ל על כ"ק אדמו"ר האמצעי, בתוספת פרטים על אודות גאון זה וספריו השונים.

*

ברצוני להודות להרה"ת ר' אברהם גולדשמיד ש' אשר עזר לי רבות באיסוף ובכתיבת הדברים, תהא משכורתו שלמה מאת ה'.

ואסיים בתפילה שאוכל להמשיך במפעל חשוב זה שהחילתי בו, ואזכה להגיש בפני הקוראים את כל סדרת הספרים שבמפעל 'אוצר חסידי חב"ד' כלולים בהדרם,

ויהא בכך צעד נוסף בהפצת מעיינות הבעש"ט הק' ותלמידיו הק', בנשיאותו והדרכתו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו (שזכיתי, יחד עם בני-ביתי שיחיו, להימנות על שלוחיו שעלו בשליחות הקדושה, בשנת תשל"ו, לאה"ק ת"ו, כדי לסייע לבנין ארץ הק' בגשמיות וברוחניות), ויהירצון שנזכה לבצע את כוונתו הק' ולקיים את שליחותו, מתוך הרחבה ושמחה וטוב לבב.

אלי' יוחנן גורארי'
ראש המכון

ערב ג' תמוז תשפ"ב

מפתח

11	אהרן מבישנקוביץ
13	אליהו יוסף ריבלין
27	אפרים יפה מקאפוסט
31	בצלאל אזאריצ'ער
36	דובער שיינין
38	הלל מפאריטש
50	זלמן זעלווער
53	חיים וויילער (חיים פאנדעלער)
58	חיים מליובאוויטש (חיים קליינער)
60	יוסף האראץ
61	יוסף יהודה לייב משיוף
62	יעקב בכרך מקידאן
66	ישראל יפה משקלוב
67	מנחם מענדל מליעפלי
69	מרדכי מהאראדאק
73	משה יפה
75	משה מרימוב
78	נחום מסטרדוב
86	נטע ממלסטירצינא
92	פעשע לייב מלמד
93	פריץ חן מבישנקוביץ
101	צדוק מקאפוסט
103	שמואל דובער ליפוב מבוריסוב

117 שמואל סגל

120 שמעון מנשה חייקין

127 שמעון שמרלינג

142 שמריה פייטלסון

145 נספח - אשכבתא דרבי

בצלאל אזאריצ'ער

אודותיו

על אודות החסיד ר' בצלאל אזאריצ'ער סיפר כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע באחת השיחות כך⁵⁶:

"החסיד ר' בצלאל מאזאריץ' היה חבירו של ר' הלל [מפאריטש], והיה מחונך של אדמו"ר האמצעי.

החסיד ר' בצלאל למד מכל אחד מידה טובה. וכך היה מספר בשם הבעש"ט על מאמר רו"ל "איזהו חכם הלומד מכל אדם, שנאמר מכל מלמדי השכלתי": לכאורה, צריך לומר "הלומד מכל מלמד", אלא שצריך ללמוד מכל אדם מידה טובה, אפילו מאדם רשע. וכפי שאמר ר' זושא [מאניפולי] שצריך ללמוד גם מגנב, שלכל יהודי יש אות בתורה ומידה מי"ג המידות שהתורה נדרשת בהן.

החסיד ר' בצלאל מאזאריץ' היה אומר שאינו מבין מהו הקושי בעבודת החסידות. ראשית כל, צריך להיות "טאפארא דא פלאחא" [הקרדום על העץ, היינו מעשה בפועל], ולאחר מכן נעשים לעובד ה' בתפילה ותורה וקיום המצוות".

הרה"ח ר' חיים מאיר הילמן, כותב אודותיו⁵⁷:

"הרה"ג החסיד המפורסם הק' בצלאל זלה"ה מזארעץ. היה אדם גדול ומצויין בחכמה ויראה ובחסידות. והיה מקושר מאוד לרבינו [אדמו"ר ה'צמח צדק']. ורבינו היה מחבבו. והיה משולח במעות ה'כולל'. שמו גדול מאד בפי אנ"ש ויספרו ממנו גדולות. עם הרה"ק ר' הלל זלה"ה היה אוהב דבק מאח, והרר"ה מביאו בדרושו בד"ח בזה"ל 'וכן שמעתי מפי ריעי ר' בצלאל' וכו'. תנצב"ה".

56. ספר השיחות הש"ת בלה"ק, עמ' קו.

לעוד מעשיות אודותיו - ראה בחסידים הראשונים (הרה"ח ר' ישראל אלפנבין), א, עמ' 77-82. וראה ביגדיל תורה, תשל"ח, חוברת ד (טז), סימן נ, עמ' קפד-קפט דברי תורה בענין "מרגשת כאב ורואה חתיכות וטיפי דם מעורבים במוגלא", וייתכן שר' בצלאל כתבם.

57. בית רבי, ג, עמ' יט. ושם הוא מובא כתלמיד וחסיד של אדמו"ר ה'צמח צדק'. אולם, לעיל הובא מדברי אדמו"ר הריי"צ שהוא היה מחונך של כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע (וגם, בנוסף - חסיד של כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' נ"ע).

ר' בצלאל נתמנה על ידי כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' למנהל 'כולל' באזאריטש, בשנים תר"ד-תר"ה⁵⁸.

היישוב'ניק הנסתר

החסיד ר' בצלאל היה רגיל לומר שהוא אינו יודע מה עושה 'יישוב'ניק בלילות שבת'קודש בימות החורף, שהרי בשעה ארבע אחר הצהריים כבר מתחיל להחשיך, והלילה נמשך עד השעה שמונה בבוקר בערך, וה'יישוב'ניקים אינם יודעי ספר...

פעם, כשר' בצלאל נסע לאסוף כספים עבור 'מעמד', נזדמן לו לשהות בשבת'קודש בביתו של 'יישוב'ניק שהתגורר סמוך לדרך שעברה ביער. בערב שבת הדליקו נרות ועל השולחן הועמדו חלות. מיד כשהתחיל להחשיך, התחיל בעל הבית להתפלל 'קבלת שבת', וגם הורה לר' בצלאל שיתפלל מיד, באומרו שהנרות לא ידלקו זמן רב. לאחר ערבית, ערך בעל הבית קידוש על שתי חלות חרוכות ששלמותן היתה מוטלת בספק, ואחר כך הגישו לשולחן את האוכל. מיד עם סיום ברכת המזון, כבו הנרות. בעל הבית הורה לר' בצלאל שישכב לישון במקום מסויים, והיישוב'ניק הלך לחדרו.

ר' בצלאל לא היה מוטרד מכך, שכן גם בשכבו על מיטתו בחושך, התעמק במחשבותיו. והנה, לאחר שחלפו כמה שעות של שינה אצל בעלי הבית, שומע ר' בצלאל את היישוב'ניק אומר לזוגתו: "פרה פלונית עתידה ללדת בעוד כחודשיים, ולכן צריך לדאוג שהיא תאכל כראוי. ובאשר לפרה השנייה והשלישית המצב הוא כך וכך..."

שוב השתרר שקט, וכעבור שעות נוספות שומע ר' בצלאל שוב את בעל הבית משוחח עם אשתו. הפעם נסבה השיחה אודות האכלת האווזים כדי שיהיו מפוטמים לפני פורים, ויוכלו להביא אותם העירה ולמכור אותם. המשך השיחה נסבה אודות מזונם של תרנגולי ההודו, וכן הלאה. שוב נרדמו בני הזוג, וגם כשהתעוררו בפעם השלישית, המשיכו לשוחח על נושאים מסוג זה עד אור הבוקר.

כשהתחיל היום להאיר, קמו בני הזוג, שתו קפה עם חלב שהוציאו מהתנור ואחר כך התחיל בעל הבית להתפלל תפילת שחרית. גם כעת הוא הורה לר' בצלאל שיזרז בתפילתו. כעבור זמן קצר יחסית, נסתיימה התפילה והם התיישבו לאכול. גם הפעם לא היה ה'לחם משנה' מהודר כל כך, ולאחר אכילת ה'צ'ולנט וברכת המזון, נשכב בעל הבית לנוח.

58. ראה קונטרס אדמו"ר ה'צמח צדק' ותנועת ההשכלה, עמ' 33.

כשהגיעה עת תפילת מנחה, התפללו מנחה והגישו לאכול סעודה שלישית. במוצאי שבת, לאחר תפילת ערבית, הסיקו את התנור והכינו סעודת 'מלוח מלכה'.

ביום ראשון בבוקר, לאחר שר' בצלאל סיים תפילת שחרית, הורה לעגלון שלו שירתום את הסוס ויתכונן לצאת לדרך. המארח ליווה את ר' בצלאל ואמר לו: "האם אתה כבר יודע מה עושה יישוב'ניק בליל שבת-קודש?... " [כלומר, אל תדבר סרה על יהודים פשוטים, כי כולם קדושים וטהורים].

ואז התברר שה'יישוב'ניק' היה צדיק נסתר שהתבודד ביער, והתגורר במקום זה כדי שיוכל לעבוד את ה' בצנעה ובסתר.

ר' בצלאל הצטער מאוד על מחשבתו בעבר, ומאז נזהר בכך⁵⁹.

הניגון שנשלח לר' הלל מפאריטש

פעם⁶⁰ שלח החסיד ר' בצלאל ניגון אל ר' הלל מפאריטש, כדי שינגנו אותו אצלו לפני אמירת דא"ח.

וכידוע אצל ר' הלל היה נהוג לנגן שלושה ניגונים לפני אמירת מאמר דא"ח. אמר ר' הלל:

"כיצד נעשה? - אם ננגן את הניגון של ר' בצלאל בראשונה, הרי המקום הראשון כבר אינו פנוי" [כנראה הוא הבטיח למישהו אחר שינגנו זאת, או שכבר היה נהוג בקביעות לנגן ניגון מסויים], "ואם ננגן את הניגון במקום השני - הרי אין זה לכבודו של ר' בצלאל. אלא ננגן את הניגון במקום השלישי, שהוא הסמוך ביותר לאמירת המאמר".

זהירות מ'חסידות עם ביאור'

מסופר⁶¹ שפעם בבוקר של חג השבועות של שנת תר"ז, חזר החסיד ר' בצלאל מאזאריץ מאמר חסידות שאמר כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' נ"ע בערב החג, ובהתוועדות שהייתה אחר התפילה, אמר לו אדמו"ר ה'צמח צדק':

59. לקוטי סיפורים עמ' שטז.

60. לקוטי סיפורים, עמ' שא.

61. ראה בתורת שלום, עמ' 208-209.

אמרו לי שחזרת חסידות עם ביאור. דע לך שהחסידות שאני אומר, אלו המילים של הסבא [אדמו"ר הזקן] והחותן [אדמו"ר האמצעי], ואיך יש לך אומץ לעשות ביאורים משלך?

ר' בצלאל התחיל לבכות וביקש מחילה, באומרו שלא יעשה זאת יותר, וה'צמח צדק' השיבו כשהוא מנענע באצבעו: "היזהר בזה!"

אין בני האדם מכירים בצדיקים הנסתרים

הרב⁶² רבי בצלאל מאזאריץ, תלמידו של הרבי בעל ה'צמח צדק' מליובאוויץ, נסע פעם בדרך ונתאכסן אצל איש אחד בכפר. סיפר לו בעל הבית, שנמצא אצלו בחור אחר, הרועה את צאנו בשדה כל היום, ובערב בכואו הביתה, הולך מיד לשכב על התנור, ובבוקר השכם הוא חוזר אל השדה לעבודתו. הבחור הוא נאמן וישר מאד, אבל לא ראהו אף פעם אחת נוטל ידיו ומברך איזו ברכה.

ניגש רבי בצלאל אל התנור וראהו שוכב שם ואוכל פולים. שאלו הרב: מפני מה אינך מברך ונוטל ידים? התחמק הבחור מלתת תשובה ברורה. וכן על כל שאלה ששאלו, השיבו בתשובה מתחמקת. הלך לו רבי בצלאל ממנו בפחי נפש.

בשנה הבאה, נזדמן לרבי בצלאל להיות שוב בבית אותו הכפרי. אמר לו בעל הבית: אספר לכבודו מאורע נפלא מאותו בחור שהיה אצלי בשנה שעברה.

פעם אחת נמלכתי לילך ולראות מה עושה בחור זה בשדה, אם לכלי-הפחות הוא רועה ושומר היטב את הצאן. הלכתי ונסתרתתי תחת אחד השיחים, לבל יראני, ושמעתי כי הוא אומר תהלים במתינות ובנעימה קדושה ונוראה ובהתלהבות עצומה.

נשתוממתי על המראה, והבנתי שאיננו איש פשוט כמו שדימיתי. לא גיליתי מה שראיתי, אבל התחלתי לקרבו ולכבדו, עד שהוא הבין כי אני מרגיש מי הוא.

פעם אחת, בליל שבת קודש, באו עשרה נכרים מהעיר הקרובה, לקחת את הבחור לעבודת הצבא, כי כן נצטוו מפקידי הממשלה הממונים על כך בעיר הזאת. התחננתי אליהם שיניחוהו לפחות עד מוצאי שבת, וחשבתי שאז אסע העירה ואספר לנכבדי העיר מעשה הבחור, למען ישתדלו לשחררו. ולא רצו הנכרים בשום אופן.

נצטערתי מאד על הדבר, והמתנתי בכליון עינים למוצאי שבת, ומיד אחר ההבדלה נסעתי אל העיר להשתדל בהצלתו. הלכתי לממונים וסיפרתי להם המאורע, ולתמהוניהם

62. מובא בספר 'אגדה ומחשבה ביהדות' (מאיר מייזליש, תשכ"א), עמ' 108-107.

נתברר שהם אינם יודעים מכל הדבר. מעולם לא שלחו מי שהוא אל הכפר, ואינם יודעים דבר על הבחור הזה.

מששמע רבי בצלאל את הסיפור, בכה ואמר: כמה מגושמות הן העינים שלנו, שלא הרגשנו ולא הכרנו שום דבר!"

"שומעין את הנראה"

באחד מכתבי היד שבספריית ליובאוויטש, מובא אימרה בשמו⁶³:

"שמעתי בשם הרב בצלאל מאזריץ זלה"ה, ע"ד מה דאיתא בסידור הרב ז"ל עניין קריעת ים־סוף ומתן תורה, שאמרו רז"ל שומעין את הנראה ורואין את הנשמע, ע"פ וכל העם רואים את הקולות, מחמת שנעשה גילוי ההעלם, ושמיעה היא מרחוק וראיה היא מקרוב ונעשה משמיעה ראיה. ולכאורה אינו מובן, מהו שומעין את הנראה. ואמר הוא ז"ל היינו שנתרחקו מעניני עולם־הזה שהיו מתחילה בקירוב בחינת ראיה, ועתה נתרחק מהם שנזדככו כל כך עד שנתרחקו מעניני עולם הזה.

זה שמעתי בליאדי מר' צבי הירש נ"י, וכעת שבק חל"ח זלה"ה, ויהי רצון שיהי' נחשב זה לזכות לו ולשם".

פטירתו

על אודות פטירתו, מסופר⁶⁴ שר' הלל מפאריטש ור' צאלקע אזאריצ'ער היו אוהבים מאוד והיו נוסעים לבקר זה את זה מדי שבוע - פעם היה ר' בצלאל נוסע לר' הלל, ופעם להיפך.

פעם, בשבוע שר' בצלאל היה אמור לבקר בו את ר' הלל, הוא לא הגיע מאחר שחלה. ר' הלל, שהיה אדם רוחני, הרגיש בכך ומיד שכר עגלה כדי לנסוע לר' בצלאל. מחיר הנסיעה היה יקר למדי - שישה רובלים. קראה לו אשתו ואמרה לו: "מדוע אתה מבזבז שישה רובלים עבור עגלה? הרי השבוע אין זה מתפקידך לנסוע אליו! ולבסוף לא יהיה לנו די כסף לצורך ההוצאות!" ואולם, ר' הלל לא חש לדבריה ונסע.

63. ראה בקובץ הערות התמימים ואנ"ש, 770 איסטערן פארקוויי, קיב, תולדות תש"מ, עמ' ה.

64. למען ידעו, עמ' 285.

הדבר אירע ביום חמישי. כשהגיע ר' הלל לביתו של ר' בצלאל, מצא אותו חולה - כפי שהוא אכן הרגיש - וגילה שהוא מוטל על ערש דווי. לר' הלל התלוו בניסיעתו זו חסידים שהיו מתפללים אתו במניין, וכולם שהו בחדר אחד, כאשר בינם לר' בצלאל הפריד קיר אחד.

הם נשאר שם לשבת קודש. בסעודה שלישית, אמר ר' הלל מאמר דא"ח כדרכו בביתו - שלוש פעמים אמירת דא"ח ושלושה ניגונים לפנייהם (ניגון אחד לפני כל פעם של אמירת דא"ח). אחר כך שמע ר' הלל שר' בצלאל קרוב לגסיסה. הוא נכנס לחדרו ואמר לו כך: "צאלקע! מה קרה לך?!" הוא לקח את הספר 'כתר שם טוב', הניח על לבו של ר' בצלאל ואמר: "ראה את אותיות הבעש"ט נ"ע". מיד אחר כך נסתלק ר' בצלאל לבית עולמו.

דובער שיינין

אודותיו

הרה"ח ר' דובער שיינין ע"ה היה מחשובי חסידי חב"ד במוהילוב ובירושלים, והיה חסיד של כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע.

ר' דובער שיינין נולד בשנת תקס"ד לאביו ר' שלום, שהיה מנציגי ועד החסידים ומגדולי וחשובי חסידי חב"ד⁶⁵.

ר' דובער שימש כשוחט בעיר מוהילוב, ובסוף ימיו עלה לירושלים, שם היה נוהג ר' דובער לחזור מידי שבת בשבתו מאמר חסידות מרבותינ⁶⁶.

ביום א' טבת של שנת תרמ"ד, בעודו כבן שמונים, נפטר ר' דובער.

65. כך הוא נזכר במכתב משנת תקפ"ה שנשלח לשלטון הרוסי כבקשה של חסידי חב"ד להקים בית כנסת לעדת חסידי חב"ד במוהילוב עיר מגוריו. ראה באגרות קודש כ"ק אדמו"ר האמצעי, נספח 8. מאסר וגאולת אדמו"ר האמצעי, מסמך סד.

66. ראה על כך בהקדמה לספר 'משכנות לאביר יעקב'.

במאמר שנכתב עליו בעיתון 'חבצלת' לאחר פטירתו, הוא מתואר:

"ביום הראשון לשבוע הזה, גוע וימת פעיה"ק ת"ו בשנת השמונים לחייו הרב הגדול חסיד ועניו ורב פעלים מוהר"ר דוב בער שיינין ז"ל לפניו שו"ב דק"ק מאהליב ברוסיה. המנוח ז"ל היה אחד מיקירי ירושלים במלוא מובן המלה, טוב ומטיב לרבים, צנא מלא ספרא, הוגה בתורה יומם ולילה, עובד ה' באורח נעלה מאוד, ורבים הלכו לאורו. תנצב"ה".

כאשר עלה נכדו ר' מנחם מענדל שיינין בשנת תר"צ לירושלים, כיבדו הרב יוסף חיים זוננפלד, באומרו לו כי יש לו את זכויות סבו בירושלים⁶⁷.

הנס שהתרחש בקבר שמעון הצדיק

בספר 'זכותא לאברהם' מובאת העתקה דלהלן⁶⁸:

"דבר נפלא בקבר שמעון הצדיק בירושלים. העתקת אות באות.

גביית עדות מהנס הנורא שהי' באוהל שמעון הצדיק זי"ע ועכ"י ע"י בעזהשי"ת אנחנו עדים הח"מ יהושע אסף וחברי הולכים תמיד בעש"ק בשליחת הרב מהו"ר הלל מעשיל להדליק נר תמיד על ציון שמעון הצדיק, ולא היה בידינו רק שני אונסים שמן, ונתתי אני נחום כל השמן בהנרות בחדר הפנימי, ואחר כן נתתי הפך ריקם לחברי ר' יהושע אסף להטיף הנשאר דבוק בפך באחת הנרות המונחים שם עוד צדיקים אשר שמם לא נודע, וחברי לא ידע שהפך ריקם ושפך ממנו.

ונפל עלי פחד מפני שראיתי ששופך מהפך הריקם כמו מהפך המלא, ערך חמשה אונסי, גם בחדר החיצוני מלבד בחדר הפנימי וגם אצל ר' יהושע אסף היה פלא זאת, אבל לא רציתי להפסיק בדיבורים עד שנתמלאו כל הנרות הנמצאים שם, ואח"כ אמרתי לחברי, והשיב גם אני יודע למה עמדת משתומם כ"כ, אני לא רציתי לבטל באמצע, ע"כ שתקתי.

וכ"ז אנחנו מעידים לפניכם ביד"צ ככח התורה שאנחנו אינם מגזימים לפניכם שום דבר, רק המעשה כמו שהיה בפועל ממש, וע"ז באעה"ח פה עיה"ק ירושלים תובב"א יום א' י"ב כסליו תרמ"ב לפ"ק. נחום בר' חיים, ונאום: יהושע אסף בר' יעקב חתימת הבד"צ על הנ"ל, במותב תלתא כחדא הוינא כד אתא לקדמנתא הני הרי סהדאי מוה"ר

67. כך מובא ששמעו בניו של רמ"מ שיינין מהרב מנחם פרוש, שהיה נוכח בשעת מעשה.

68. עמ' 107. וראה עוד שם.

יהושע אסף ומוה"ר נחום החתומים למעלה, ואיימנו עליהם בכח התורה להגיד האמת בלי שום תוספת וקיבלנו עדותם ואישרנוהו יקימנוהו, וע"ז באנו על החתום.
יום א' י"ב כסליו שנת תרמ"ב, לפ"ק מעיה"ק ירושלים תובב"א.
נאום: דובער שיינין ממוהיליב
ונאום: משה בלא"ה מו"ה יעקב זצל"ה
ונאום: אלי' ברוך בר' מרדכי ז"ל".

הלל מפאריטש

תולדותיו

רבי הלל הלוי מפאריטש, המכונה גם ר' הלל פאריטשער, היה מגדולי חסידי חב"ד ומשפיעי חב"ד לדורותיהם.

ר' הלל היה חסיד של כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע, כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע, וכ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' נ"ע.

אודותיו כתב הרה"ח ר' חיים מאיר הילמן בהרחבה בספרו 'בית רבי', ולהלן נעתקו חלקים רחבים מתיאורו⁶⁹:

"מקום משכנו היה תחילה בעיר פאריטש הסמוכה לבאברויסק, ואחר שנסע הרה"ח ר' ברוך מרדכי זלה"ה מבאברויסק לאה"ק תובב"א, קיבלו אנשי באברויסק את הר"ר הלל לרב יחידי, גם על קהל עדת המנגדים, וכולם היו יראים וחרדים מדבריו שהיו גחלילי אש כו', וגם עתה יראים וחרדים שם לשמו ולזכרו כו'.

לספר בשבח הנהגותיו ומסירת נפשו על הד"ח ובדקדוקי מצוות - לא יכילון כמה ניירות, כי היה זה באופן נורא ומבהיל מאד, והוא מהמפורסמות שאינן צריכות ראייה.

69. בית רבי, ב, עמ' יד. לאסופה נרחבת ובה סיפורים ומעשיות רבות על דמותו - ראה: חסידים הראשונים (הרה"ח ר' ישראל אלפנבין), א, עמ' 121-135 (חלק מהבא להלן נעתק מתוך ספר זה).